

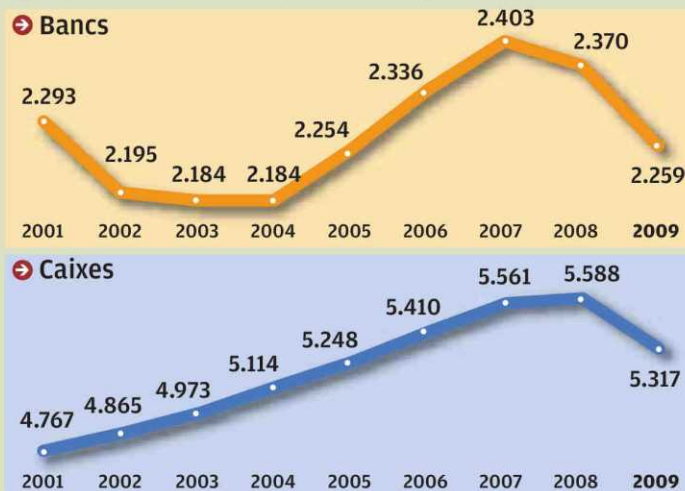
El sector financer Un mercat que es reequilibra

Unions a tota marxa

IMPARABLE • La xarxa de sucursals bancàries va augmentar a l'Estat espanyol un 20% entre 1997 i 2007, al contrari del que passava a la Unió Europea **DEPENDÈNCIA** • El període d'expansió també es va caracteritzar per un gran creixement dels préstecs, sobretot hipoteques **CONCENTRACIONS** • Les caixes catalanes lideren la reconversió del mercat

Evolució del sector financer

Nombre d'oficines a Catalunya

Crèdits i dipòsits (percentatge de Catalunya sobre Espanya)

N. VAN DEN BERG

J. García Montalvo

El valor afegit del sector financer català gairebé es va duplicar, amb un augment del 94,8% en el període d'expansió de 2000 a 2007, segons Contabilidad Regional. Aquest creixement ràpid fa que la intermediació financera quedi al capdavant del creixement de tots els sectors de l'economia catalana. En tot l'Estat, aquest sector també va ser el que va créixer més (91,1%). Conseqüentment, el 1997 la ràtio d'actius bancaris del PIB era de 167% i al 2007 havia pujat fins al 270% del PIB. El creixement del sector bancari espanyol ha estat diferent, en molts aspectes, de l'experiència de les entitats de crèdit de la UE.

La consolidació de la banca europea, a partir de processos de fusions i adquisicions, va fer reduir el nombre d'institucions creditícies de la UE-15 un 28% entre 1997 i 2006, i va passar de més de 9.500 a una mica menys de 7.000. A l'Estat espanyol, el procés de consolidació bancària va ser molt més limitat i la reducció va ser només de la meitat (15%). A més, des del 1997, a la UE s'observa una tendència a la reducció del nombre d'oficines. Només al 2005 s'inverteix la tendència, fonamentalment per l'obertura ràpida

de sucursals a l'Estat espanyol. Per contraposició al que passava a la UE, a l'Estat espanyol la xarxa de sucursals bancàries va augmentar un 20% entre 1997 i 2007 i va passar de 38.039 a 45.590. Un altre fet diferencial de l'expansió bancària espanyola és l'augment del nombre d'empleats (un 7% en el període) en relació amb l'estancament de la resta de la UE dels Quinze. L'expansió de sucursals ha fet que la banca espanyola quedés en el segon lloc de la UE en oficines per habitant (1.000 habitants per oficina en relació amb el doble a la UE) i a oficines bancà-

El mercat financer ha d'afrontar importants canvis reguladors que el posaran a prova

ries de dimensió molt reduïda (una mitjana de cap a 60 milions d'euros d'actiu gestionat en relació amb el triple a la UE).

Finalment, el període d'expansió es va caracteritzar per un avanç ràpid dels préstecs, que expliquen tres quartes parts del creixement de l'actiu bancari en relació amb el 50% de la UE. A més, la banca espanyola s'ha especialitzat en la concessió de préstecs per a la compra d'habitatge. Al 2007, al final del cicle expansiu, el 61% de tot el crèdit

del sistema financer espanyol es va concentrar en hipoteques per a les famílies i crèdits a la construcció, i va totalitzar un volum semblant al PIB espanyol.

La crisi financera i l'especialització del sector en el finançament del sector immobiliari han fet que es qüestionï el model de creixement del sector financer de l'Estat. Des de l'inici de la crisi, el nombre de sucursals ha baixat un 3% i el nombre d'empleats, prop del 4%. A més, els problemes generats per la morositat creixent -fonamentalment en crèdits per a activitats immobiliàries-, i les adjudicacions d'habitatges per part de bancs i caixes han fet accelerar el procés de consolidació del sector financer de l'Estat.

Pel que fa al sector financer català, suposa el 19,4% dels crèdits de l'Estat espanyol i el 16,6% dels dipòsits. Per tant, els crèdits són d'una proporció superior de la que Catalunya representa en el PIB espanyol (18,6%) però els dipòsits són d'una proporció inferior. Les entitats financeres de Catalunya també han reduït el nombre d'oficines: al juny del 2008 es va arribar a un màxim de 8.024 oficines. Al març del 2010 es van reduir un 6%. A Catalunya el sector financer també s'ha consolidat ràpidament en l'últim any. Les caixes d'estalvis catalanes es transformaran en tres entitats: La Caixa i Caixa Girona; Unim, que aglutina

6 per cent es va reduir al març d'enquany el nombre d'oficines a Catalunya amb relació al rècord de més de 8.000 oficines registrat al juny de l'any 2008.

60 milions d'euros d'actiu gestionen de mitjana les oficines bancàries de l'Estat, una tercera part que les sucursals de la resta d'Europa, que són molt més grans.

Caixa Sabadell, Terrassa i Manlleu; i finalment, la fusió de Caixa Catalunya, Tarragona i Manresa. Per la seva banda, Caixa Penedès se'n va a la SIP Mare Nostrum amb Caja Murcia, Sa Nostra i Caja Granada; i la Caixa Laietana s'adhereix a la SIP liderada per Caja Madrid i Bancaixa. El Banc Sabadell fa temps que ha seguit una estratègia d'augment de la seva grandària i internacionalització, com les tendències de la banca europea.

El sector financer espanyol i català tenen grans projectes de futur: gestionar la morositat creixent, liquidar els actius immobiliaris que s'han adjudicat, tornar a participar en el finançament majorista (sobretot les entitats petites i mitjanes), plantar cara a la reducció dels marges i continuar l'eliminació de l'excés de capacitat instal·lada. A més, el sector ha d'afrontar canvis reguladors (nova llei de caixes, canvis en la circular comptable, etc.) que faran que la seva capacitat d'adaptació es posi a prova. És difícil que el crèdit es recuperi de manera sostinguda fins que no es resolguin aquestes incerteses. La publicació de les proves d'estrès pot millorar la confiança en el sistema financer espanyol però encara queda un camí llarg per recórrer.

José García Montalvo és catedràtic d'Economia de la UPF